

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Yeri'at Shelomoh ...

Pappenheimer, Salomon Seligmann

המלש, מיהנפפ

Dyhernfurth, [5]571 [1810/11]

הל העירי

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-8834

יריעות שלמה חלה ג יריעה לה לה

המקח ע"ג המוקדם כדי שלא יתחרט אחד מהם
 ביניהם לפיכך נחרו לקיים המקח דבר המצוי ביותר
 אלמלא והיינו או' מלבוש שעל הגוף והוא בעצמו ה'
 לרדך ג"כ שיהי' רפוי ביותר שלא יחי' ענוב בהפשטתו
 והוא אם חנעל רפוי או בית היד (האגד שזה) או
 שאר מלבוש רפוי טלית או סודר וכיוצא בזה. ולפיכך
 ג"כ אמר כאן בלשון שליפה שלף איש נעלו ובחליצה
 היצמה אמר לשון חליצה וחליצה נעלו לפי שבחליצה
 הי' המנעל לרדך להיות קבוע בחוץ על הרגל ע"י
 רצועות וקשרים שיש עורח בהפשטתו נוסף בו לשון
 חליצה אבל הגעל של קנין חלוטין דכל מה שהוא רפוי
 עדיף עמי אמר בו לשון שליפה שהוא ענין משיכה
 פשוטה (זיהען) וחרבו שלטה (גניקטעם שווערדט) :

יריעה לה

רחץ כבס. הודאח שניהם ככולל על ביאת
 הדבר כולו או מקצתו במים או
 שאר דבר לה אם משום נקיט להעביר הזוהמא ואם
 משום טהרה להטהר מן הזוהמא (באדן וואשן)
 וההבדל ביניהם שלשון רחץ יאמר על מין דבר
 שאין המים עוזרים רק על שטחו החצון ואין נכנסים
 לפנים הדבר לעבור בו מעבר לעבר. שלסיכך לא
 נמצא לשון רחיצה כ"א בגוף הב"ח שהוא דבר שאין מן
 הרחיצה נכנסים לפנים כ"א על שטחו החצון. ויאמר
 לשון רחץ בין על רחיצת כל הגוף כמו לרחץ על היאר
 (שמות ב' ה') ורחץ בשרו במים (ויקרא י"ד
 וט"ו) דהיינו רחיצת הגוף כולו (באהדן). ובין על
 רחיצת מקצת הגוף כמו ורחצו רגליכם. וירחץ ענין
 ויאל. וקרבו וכרעיו ירחץ במים (ויקרא א'). גם
 אין תפיש אם הרחיצה בשביל להעביר את הזוהמא
 והטומפת (אם וואשן) כמו ורחצו רגליכם. רחץ ה'
 את לואת בנות ציון (ישעי' ד' ד') רחצו הזכו (סס
 א' ט"ז). ומזוהמא לא רחץ (משלי ל' י"ג). או
 שהרחיזה בשביל להטהר מן הזוהמא כמו ורחץ במים
 וטהר וכן ישמש לשון רחץ בין על הרחיצה במים כמו
 ורחץ בשרו במים. ובין על הרחיצה בשאר משקין כמו
 פעמנו ירחץ בדם (תלויס ג"ח י"א). רחצות כולל
 (שה"ש ה' י"ב) :

ולשון כבס. הוכח על ביאת דבר רך וספוגי
 בגון בגדים ומיני טורות במים או
 יח 18 נשאר

דהיינו התפשטות אורך היד. מזה הענין וישלחו את
 כחית הפסים (בראשית ל"ז ל"ב) שאין ר"ל שלחוהו
 ע"י שליח שהרי אמר ויביאו אל רביהם המוסב על מה
 שגאיר החלה ויקחו ויטבילו דהיינו הם בעצמם
 אבל ענין וישלחו היינו התפשטות שהפשיטו את הכתנת
 דהיינו שטשו אותו מתוח ומופשט בשטחו אחר שהי'
 בשעת הטבילה בדם כרוך ומקופל ביותר שאילו לא הי'
 כרוך הי' הכתנת כולו על פני כל שטחו נבוע בדם
 כשהטבילוהו והי' נראה לעין שלא נעשה ע"י חיה רעה
 לזה היו צריכים לקבלו היטב כדי שלא יפגם הדם
 בקבלים ורק השטח החצון יקלוט הדם ואחר הטבילה
 שוב פשטו אותו ולא נשאר רושם הדם רק באן ובאן
 ונראה היטב כאלו טרפו החיה. וראוי א"כ להרגם
 וישלחו מלבן התפשטות שעת הכתנת (אויס איינלאנד
 גלענט). ובלשון הש"ס שמשו במלת פשט ג"כ לזה
 הענין בגון פשט העני את ידו. כל הפושט יד.
 פשטה ידה וקייבל קידושין כענין וישלח ידו ויקחה. ועוד
 ישמשו בו לשני ענינים עיוניים. הא' מענין התפשטות
 והא' מענין הפשטה. מענין התפשטות? הוא המצוי
 בלשונם. זהו פשוטו אין מקרא יוצא מידו פשוטו.
 דבר פשוט. וכלומר שטוח ככל שטחו וכולו גלוי לעין
 ההכרה שאין בו ענין נעלם ומקופל (אויסגלענט).
 ומעגף הפשטה הוא המצוי בלשונם ז"ל. מהא לא
 תפשט. תפשט לך מההיא. בחר דבעי' הדר פשטה
 וכלומר הפשטה דבר עיוני מדבר שני (אם גלאגן.
 אבשטראקציאן) ומצוי כזה הלשון ג"כ הרבה בל'
 המחברים. צוור מופשט (אבגלאגנד בגרין).
 שכל מופשט. שם המופשט דהיינו שם שהופשט
 מיעודו השרשי ושכ להיות צוור מחשבי (נאמען
 אבשטראקטיווס).

ומלת שלף, מורה על ההפרדה הקלה כשאין
 המקיף והטיקף אדוקים זה בזה
 הרבה ובמשיכה קלה נפרדים זה מזה יקרא ההפרדה
 היתה שליפה. ושמוש זאת המלה ברוב על הפרדת
 החרב מן החרב כמו וחרבו שלטה בידו. שלף חרב.
 ושלף חרבו. לפי שצריך שלא תהי' קשר אדוקה
 הרבה בחוץ החרב אך תהי' קלה לגלח. וכן שלף
 איש נעלו (רות ד' ז') היינו מין נעל שאינו קבוע
 בחוץ על הרגל בגון סנדל שאין לו עקב (פאנטאפל)
 וכמוהו שאר דבר הקבוע ברגליו ואין טורח להוציאו
 והטעם לפי שהמוכר והקונה שניהם רוצים שיגמר

יריעות שלמה

חלק ג יריעה דו

בשאר משקין שעוזרין בדבר הרך מעבר לעבר כל
 אותן הדברים המקילים את המים מביא ומחזק
 ומעטפים בהם מעבר לעבר יסול בהם לשון כבוס
 (וואשן) בין על כבוס הדבר כולו כמו וכבוסו
 שמלתם יכבס בגדיו וכן על כבוס מקנת הדבר
 כגון אשר יזה עליה תכבס במקום קדוש (ויקרא ו' כ')
 דהיינו רק המקום הכלוב מים המעטת וכן וכבוסו
 את אשר בו הגע (שם י"ג כ"ד) דהיינו מקום הגע
 ומקנת מן הבגד עמו וכן יאמר בין על הכביסה
 לשם טהרה מן הטומאה שהוא ענין כל כבוס בגדים
 הנאמר בטמאים וכן על הכבוס להעביר הוזהמה
 והלכלוך (אויש וואשן) כמו ואת בגדיו לא כבס (ש"ב
 י"ט כ"ה) אם תכבסו בנתר (ירמי' ב' ג') תכבסו
 ומשלב אלבין (תלים כ"א ט') וכן יאמר בין על
 הכביסה במים כמו וכבס במים וכן על הכבוס
 בשאר משקין כמו כבס ביון לבושו (בראשית מ"ט
 י"א) אם תכבסו בנתר (ירמי' ב' כ"ב) ועם שאינו
 מוכרע מכאן אם בנתר לבד או בנתר עם מים מ"מ
 מוכח שיסול לשון כבוס גם אם המים מעורבים עם
 או' דבר ואונקלוס תרגם כל לשון רחינה ואסמי
 לרחץ על היאר למסמי ורחץ במים ואסמי במיא
 ולשון כבס תרגם וינטבע יכבס בגדיו וינטבע
 לבושוהו אלא שבענין רחינה מן הטנופת תרגם
 ויחלל הקרב והכרעים רחץ במים ויחלל במיא
 ובענין כבוס מן הטנופת תרגם ויחזור וכבוסו
 שמלתם ויחזור לבושיהן הכבס במקום קדוש תחור
 באתר קדים :

יריעה דו

פחמ . מצה . בדרך כלל מורים שיהם על
 הוצאת דבר לח המובלע בדבר .
 פ"י מעיכה ודחיקה (אויש דריקן) אך פעל
 פחמ שלא נמצא במקרא רק פ"א ואכל סמיטת
 ענבים בלבד נראה שהגתו על הוצאת משקה
 הכנוס ועומד במקומו ואינו מובלע בין חלקי הגשם
 התחזיקו כמו ואשהט את הענבים (בראשית מ' י"א)
 שהיו בענבים כנוס ועומד כס"ע בלתי מובלע בקליפה
 החלונה אך כנוס ועומד כמשקה בתוך כלי ואין צריך
 כח רב להוציאו כי במעיכה קלה הוא יוצא ממקומו
 לפי שהוא כנוס ומאוסף וכן הענין בשאר פירות

ואשר דברים שהמשקה שבהם כנוס ועומד ומוכן ללאת
 מיד שמעטין ועושין סתח לקליפה הסוגרת בעדו .
 זהו נקרא בל' הכתוב סמיטה (אויש דריקן) ואפשר
 ששם בסי"ן מענין שחט בסי"ן לשון סמיטה . שהסמיטה
 להוציא המשקה הכנוס כעין סמיטת הב"ח בתוך
 סימנים להוציא הדם הכנוס . וכש"ס (גידה י"ג)
 אמרו שחטי הילדים בגחלים (ישעי' כ"ז ה') אל
 תקרי שחטי אלא כוחטי שגם שכבת הזרע כנוס
 ועומד במקומו :

אמנם פעל מצה . מורה על הוצאת משקה
 הכלתי כנוס יחד רק
 מובלע בכל הדבר כולו עד שצריך דחיקה חזקה להוציאו
 (אויש קוועטשן) כגון המשקה המובלע בלגנים
 תפוחים וירקות ודם האיברים וכיוצא בזה שאינו יוצא
 כ"א במעוך חזק לפי שהוא מפורז ומסדר בין חלקי
 הגשם . אחר ונמצא דמו והשאר דם ימזה (ויקרא
 א' ט"ז זה ט') שלפי שאינו מתחיל בסמימיה רק מצד
 העורף ובין כך וכך יבלע הדם באברים צריך מצוי
 ודחיקה חזקה בגוף העוף כדי שיצא דמו . וכן וימץ
 טל מן הגזה (שופט' ו' ל"ח) שלש"פ שהי' הטל
 מגולה לא הי' צד מן הגיזה בזולת מצוי ולחינה . וכן
 מן חלב יוציא חמאה וימץ אף יוציא דם (משלי ל'
 ל"ג) ששמוניות החמאה ג"כ אינו כנוס ועומד בענין
 רק מחולק בכל חלקי החלב וצריך מצוי ועבה ד' וכן
 הלימה שצחק מובלע בזורדין שצחק וצריך מצוי מרובה
 להוציאה וכל שחמנים יותר מדלי יצא דם עמו .
 והמשקה היוצא פ"י מצוי יקרא בויץ . כי אפס המץ
 (ישעי' ט"ז ד') ע"מ גז כמטר על גז . ומגורת שם
 בויץ כמזרעים לפני רוח (ישעי' י"ז י"ג) כמץ
 יסער מגרן (הושע י"ג ג') כמון עבר יום
 (צפניה ב' ב') כמון אשר תדענו רוח (תלים ל"א ד')
 וכמון גנבתו כופה (אויב כ"א י"ח) והם החלקים
 הדקים האפריים המובלעים בחדקי הסבלים של חבואה
 ואשר נחמים (שפרי"ח) והם מתחזים ע"י חבטת
 כלי הדישה ונקרא מן מענין מצוי והוא שם התאר
 ע"מ מוט מן מטה וישאוהו בתום . וכן מן חלה פעל
 הכפל בציץ לשון עיקה שהוא הוצאת משקה מתוך
 הגשם בכח הסה מצוי השפמים והלשון וס' צבת הנשימה
 א עמנו שמתוך כך יודחק המשקה מתוך האוכל וכנס
 אל הפה ויקרא זה המעשה מצינה (זויגן) ונא בכפל
 העטל לאורחת הסעלגה והכפל המשקה שצריך שיעשה